



Oblastní odbor SRS

Zemědělská 1 a

613 00, Brno

Znojmo 24.5.2013
SRS 029087/2013

Zpráva č. 9 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 20.5.– 26.5.2013

1. Počasí

Ve sledovaném období převládalo polojasné až zatažené počasí s deštěm a lokálními bouřkami, které byly místy doprovázeny kroupami (21.5.). Denní teploty zpočátku okolo 20 °C. Postupně od poloviny období ochlazování na 13-15 °C. Nejnižší teploty ráno byly naměřeny 26.5. okolo 5 °C. Celkem spadlo 5-25 mm srážek.



2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Probíhá chemická ochrana proti listovým chorobám v ozimých obilninách, padlí a strupovitosti v jádrovinách, plísní révy a roztočům ve vinicích.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 39-61 BBCH)

Růstová fáze: fáze jazýčku (jazýček praporcového listu již viditelný, praporcový list plně rozvinutý) až počátek květu (prvé prašníky viditelné)

První výskyt kupek letních výtrusů **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*)** na listech byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Nedakonice, Prakšice, 22.5.) a Zlín (Spytihněv, 20.5.).

První výskyt pyknid **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** na listech F-2,3, byl objeven v okresech Uherské Hradiště (Nedakonice, Prakšice, 22.5.), Vsetín (Lhota u Kelče, 21.5.) a listech F-4 v okresech Uherské Hradiště (Nedakonice, Prakšice, 22.5.), Vsetín (Babice, 21.5.) a Zlín (Horní Ves u Fryštáku, 20.5.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží). Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 30. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt okřídlených samic a larev **kyjatky osenní (*Sitobion avenae*)** na praporcových listech byl nalezen v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 22.5.), Zlín (Spytihněv, 20.5.) a Znojmo (Hodonice, 24.5.).



První výskyt larev **kohoutků (*Oulema spp.*)** na listech byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Prakšice, 22.5.), Vsetín (Lhota u Kelče, 21.5.) a Zlín (Spytihněv, 20.5.). Lokálně střední výskyt larev na praporcovém listu byl zaznamenán na okrese Znojmo (Hodonice, 24.5.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vylíhlých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vylíhlých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 47-61 BBCH)

Růstová fáze: pochva praporcového listu se otvírá až počátek květu (prvé prašníky viditelné)

Po silných lokálních srážkách (21.5.) došlo k **abiotickému polehnutí ječmene** (Boleradice, Horní Bojanovice, Němčičky, Velké Pavlovice,).

První výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** na listech F, F-1 byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Drslavice, 22.5.).

JEČMEN JARNÍ (RF 31-55 BBCH)

Růstová fáze: fáze 1. kolénka (první kolénko těsně nad povrchem půdy zjiřitelné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm) až střed metání (báze ještě v pochvě)

Ohniskový střední výskyt **padlí ječmene (*Erysiphe graminis f. sp. hordei*)** na listech byl objeven v okrese Zlín (Spytihněv, 20.5.).

První výskyt larev **kohoutků (*Oulema spp.*)** na listech byl nalezen v okrese Zlín (Spytihněv, 20.5.).

Pozorování a ošetření viz. pšenice ozimá.

ŽITO OZIMÉ (RF 65-69 BBCH)

Růstová fáze: střed květu (50 % prašníků zralých) až konec květu

První výskyt kupek letních výtrusů **hnědé rzivosti žita (*Puccinia recondita*)** na listech byl zaznamenán na okrese Znojmo (Velký Karlov, 23.5.).

První výskyt housenek **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** v klase byl zjištěn na okrese Znojmo (Velký Karlov, 23.5.).

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 31-51 BBCH)

Růstová fáze: 1. internodium viditelné až první květní pupeny viditelné mimo listy

První výskyt samiček a larev **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** na listech se střední intenzitou výskytu byl objeven na okrese Znojmo (Bantice, Práče, 23.5.). První výskyt larev na listech byl zjištěn v okrese Vsetín (Babice u Kelče, 21.5.).



SÓJA LUŠTINATÁ (RF 21 BBCH)

Růstová fáze: první listy na prvním kolénku

První výskyt imag **mšice makové (*Aphis fabae*)** na listech byl pozorován v okrese Zlín (Fryšták, 20.5.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 65-71 BBCH)

Růstová fáze: plný květ (asi 50% květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají) až asi 10% šešulí dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti

První výskyt **plísně brukvovitých (*Peronospora parasitica*)** na šešulích byl nalezen na okrese Znojmo (Božice, 21.5.). První výskyt na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 22.5.).

První výskyt larev **bejlomorky kapustové (*Dasineura brassicae*)** v šešulích byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Drslavice, Nedakonice, 22.5.), Vsetín (Kunovice, 21.5.) a Zlín (Dolní Ves, 20.5.).

SLUNEČNICE (RF 14-16 BBCH)

Růstová fáze: čtyři listy až šest listů vyvinuto

První výskyt okřídlených samic **mšice makové (*Aphis fabae*)** na listech byl objeven na okrese Břeclav (Horní Bojanovice, 22.5.) a Znojmo (Mackovice, 21.5.). První výskyt larev na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Načeratice, 24.5.).

První výskyt samic a larev **mšice slívové (*Brachycaudus helichrysi*)** na listech byl zaznamenán na okrese Břeclav (Horní Bojanovice, 22.5.).

MÁK SETÝ (RF 22-30 BBCH)

Růstová fáze: fáze 1. a 2. pravého listu až přizemní listová růžice

První výskyt **plísně máku (*Peronospora arborescens*)** na listech byl nalezen na okrese Brno-venkov (Žabčice, 21.5.) a Znojmo (Kuchařovice, 22.5.).

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 31-35 BBCH)

Růstová fáze: počátek prodlužovacího růstu (cca 15 cm) až plný prodlužovací růst (cca 25 cm)

První výskyt imag a vajíček **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** na listech byl zaznamenán na okrese Zlín (Horní Ves u Fryštáku, 20.5.). První výskyt larev L₁ byl objeven na okrese Znojmo (Krhovice, 24.5.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

PÍCNINY

VOJTĚŠKA (RF 27 BBCH)



Růstová fáze: ukončení prodlužovacího růstu a počátek tvorby pupat (začátek butonizace)

První výskyt larev **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** na listech byl zjištěn v okrese Brno-venkov (Vranovice nad Svratkou, 21.5.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 71-72 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 10 mm (opad plodů po květu) až velikost plodu do 20 mm (velikost lískového ořechu)

Lokálně střední výskyt **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)** na letorostech byl objeven na okrese Vsetín (Kunovice, 21.5.) a Zlín (Žlutava, 20.5.).

Včasné a opakované mechanické odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Chemická ochrana vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7-10 dnů od fenofáze BBCH 56-57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července.

První výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** byl nalezen na okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, Zlechov, 22.5.) a Znojmo (Hodonice, 24.5.). Lokální střední intenzita výskytu byla zjištěna na okrese Znojmo (Hodonice).

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

Ohniskový střední výskyt **mšic (*Dysaphis* sp.)** na listech byl objeven v okrese Zlín (Žlutava, 20.5.).

První výskyt kolonií **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** na listech byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 20.5.).

První výskyt larev **vlnatky krvavé (*Eriosoma lanigera*)** na kmenech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 22.5.).

První výskyt imag **pílatky jablečné (*Hoplocampa testudinea*)** na bílé lepové desce byl nalezen v okrese Zlín (Žlutava, 20.5.) a první výskyt housenic v plodech byl pozorován v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, Zlechov, 22.5.) a Znojmo (Hodonice, 24.5.).

Potřeba ochrany se určuje na základě zjištění síly kladení škůdce v době opadávání korunních plátků. Náhodně se odebere 100 květů a binokulárním mikroskopem se pozoruje výskyt vajíček v místě hnědého vpichu na kališním plátku.



Práh škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 květů. Optimální doba chemické ochrany je ošetření líhnocích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček, a to v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku.

Probíhá let imag samců **obaleče jablečného (Cydia pomonella)** do feromonových lapačů se silnou intenzitou na okrese Břeclav (Nosislav, Velké Bílovice, 20.5.). Střední intenzita náletu byla zjištěna v okrese Zlín (Žlutava, 23.5.). Slabá intenzita náletu imag byla pozorována na okrese Blansko (Lysice) a Znojmo (Citonice, Hrádek u Znojma, Těšetice u Znojma). První vrchol letu imag do feromonových lapačů byl vyhodnocen na okrese Zlín (Žlutava, 16.5. – se střední intenzitou) a Znojmo (Citonice, Těšetice u Znojma, 20.5. – se slabou intenzitou).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

První výskyt **obaleče jabloňového (Hedya nubiferana)** ve feromonovém lapáku byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 23.5.).

První výskyt min **podkopníčka ovocného (Lyonetia clerkella)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Hodonice, 24.5.).

První výskyt larev a kukul **květopase jabloňového (Anthonomus pomorum)** v nerozvinutých květech byl nalezen v okrese Vsetín (Kunovice, 21.5.) a Znojmo (Hodonice, 24.5.).

HRUŠEŇ (RF 71-72 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 10 mm (opad plodů po květu) až velikost plodu do 20 mm (velikost lískového ořechu)

První výskyt larev a kukul **květopase jabloňového (Anthonomus pomorum)** v nerozvinutých květech byl pozorován v okrese Vsetín (Kunovice, 21.5.).

Peckoviny

MERUŇKA (RF 71-72 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 10 mm (opad plodů po květu) až velikost plodu do 20 mm

První výskyt imag samců **obaleče meruňkového (Enarmonia formosana)** ve feromonovém lapači byl nalezen na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 20.5.).

SLIVONĚ (RF 71-72 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 10 mm (opad plodů po květu) až velikost plodu do 20 mm

První příznaky **virových neštovic slivoně (Plum pox virus)** byly zjištěny na listech v okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 23.5.).

První výskyt **puchrovitosti slivoní (Taphrina pruni)** na plodech byl objeven na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 23.5.).



První výskyt výskytu kolonií **mšice švestkové (*Hyalopterus pruni*)** na listech byl pozorován v okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 23.5.).

První výskyt housenic **pilatky švestkové (*Hoplocampa minuta*) a pilatky žluté (*Hoplocampa flava*)** v plodech bylo objeveno v okrese Vsetín (Kunovice, 21.5.). Ohniskový silný výskyt larev hlášen z okresu Znojmo (Hrádek u Znojma, 23.5.).

Ošetření proti dospělcům se zahájí bezprostředně po zjištění prvního výskytu imag na lepových deskách. Další možností je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček. Optimální doba pro začátek aplikace nastává v době, kdy se alespoň u poloviny vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku. Tomuto stadiu přibližně odpovídá i teplotní suma SET (h)=1900°C měřená od začátku kalendářního roku.

První výskyt vajíček **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** byl zjištěn na plodech na okrese Břeclav (Němčičky, 22.5.) a Znojmo (Hrádek u Znojma, 23.5.). První vrchol letu imag do feromonových lapačů byl pozorován na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 21.5. – se slabou intenzitou) a Zlín (Žlutava, 16.5. – se střední intenzitou). Střední výskyt imag ve feromonových lapačích byl zaznamenán v okrese Vsetín (Janišov, 20.5.) a Zlín (Žlutava, 13.5. a 16.5.).

Sledování letu imag do feromonových lapačů se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapačů, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

TŘEŠEŇ (RF 72 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 20 mm

První výskyt kolonií **mšice třešňové (*Myzus cerasi*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 24.5.).

Skořápkaté ovoce OŘEŠÁK

První výskyt **vlnovníka puchýřovitého (*Aceria tristriata*)** na listech byl zjištěn v okrese Zlín (Spytihněv, 20.5.).

RÉVA VINNÁ (RF 53-55)

Růstová fáze: květenství zřetelně viditelné až květenství se zvětšuje, jednotlivé kvítky dosud hustě nahloučeny

Lokální **krupobitní poškození révy vinné** bylo zjištěno na okrese Znojmo (Šatov, 21.5.).

Plíseň révy (*Plasmopara viticola*)

Teplotní suma pro zralost oospor ($SET_{8,0} = 170 DS$) byla splněna v jihomoravské oblasti 6.5. a 7.5. Při splnění podmínek (min. 10 mm dešťových srážek za 24 hod, průměrná denní teplota 13 °C a více, min. teplota 8 °C a více) může dojít k prvním primárním infekcím. Tam, kde jsou splněny podmínky pro primární infekce, je vhodné na rizikových lokalitách zahájit sledování prvních výskytů choroby (inkubační doba při teplotě 14 °C: 10 dnů, při teplotě 18 °C: 6 dnů). K významnějšímu šíření choroby dochází zpravidla po 2–3x opakovaném splnění podmínek primární infekce. Zahájení ošetřování by mělo být usměrněno podle některé z metod krátkodobé prognózy (Galati Vitis, SHMÚ Bratislava), s přihlédnutím k průběhu splnění podmínek pro primární infekce, případně při zjištění prvních primárních výskytů choroby.



Padlí révy (*Uncinula necator*)

Preventivní ošetření je třeba zahájit při splnění podmínek pro šíření onemocnění (několik za sebou následujících dnů s teplotou 21-30 °C po dobu nejméně 6 hodin).

Pokračují plošné střední až silné výskyty kadeřavosti révy vinné na mladých listech způsobené **hálčivcem révovým (*Calepitrimerus vitis*)** v celé oblasti, probíhá ošetřování.

Pokračují plošné střední až silné výskyty plstnatosti révy vinné na mladých listech způsobené **vlnovníkem révovým (*Colomerus vitis*)** v celé oblasti, probíhá ošetřování.

Chemické ošetření je doporučováno zejména při pravidelných výskytech, nebo při přemnožení roztočů. Základem ochrany je jarní ošetření v období na počátku rašení. V dalších růstových fázích je třeba aplikovat registrovaný přípravek, pokud se zjistí metodou vytřepávání listů z lihu v jarním období více jak 70-110 jedinců a v letním a podzimním období více než 220-330 jedinců v průměru na jeden list.

Nálety dospělců **obaleče mramorovaného (*Lobesia botrana*)** a **obalečika jednopásného (*Eupoecilia ambiguella*)** do feromonových lapačů na okrese Břeclav (Němčičky, Hrušky, Mikulov) a Znojmo (Hrádek u Znojma) byly ve sledovaném období slabé. Na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 7.5.) byl vyhodnocen vrchol letu první generace obou druhů obalečů.

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 20.4. do ukončení letu 2. generace (zpravidla do 15.8.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti 2. generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možné ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

OKRASNÉ DŘEVINY

BRSLÉN

Byl ukončen přelet okřídlených samic **mšice makové (*Aphis fabae*)** z primárního hostitele na okrese Břeclav.

SVĚTELNÝ LAPAČ

První výskyt imag **kovolesklece gama (*Autographa gama*)** ve světelném lapači byl zjištěn na okrese Uherské Hradiště (Chylice, 21.5.) a Znojmo (Oblekovice, 15.5.).

První výskyt imag **osenice černé C (*Xestia c-nigrum*)** ve světelném lapači byl objeven na okrese Znojmo (Oblekovice, 15.5.).

První výskyt **osenice polní (*Agrotis segetum*)** ve světelném lapači byl zaznamenán na okrese Znojmo (Oblekovice, 21.5.).

První výskyt imag **osenice vykřičníkové (*Agrotis exclamationis*)** ve světelném lapači byl sledován na okrese Znojmo (Oblekovice, 15.5.).

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing. Kristýna Škrabalová